

REDAKSJONEN

Kl. 7-24. Tlf. (05) 21 46 15
Boks 873, 5002 BERGENTelex: 42 026 bete n
Telefax: 32 49 44 - 31 92 31

Bergens Tidende tirsdag 16. februar 1988

Hamsun-renessansen

Journalist
ALBERT
HENRIK MOHN

SYNSPUNKT

Hamsun-renessansen er et karakteristisk trekk ved norsk kulturliv for tiden. Noen av dikterens eldste verk presenteres, vekker interesse og utløser debatt. Det er liv i det litterære geniet. Ingen tvil om det.

Jeg håpet at vi nå, 40 år etter at den annen verdenskrig tok slutt, ville få en Hamsun-renessanse med hovedvekt på litterær kvalitet, ikke politisk skittkasting, og her i Bergen har vi da også hatt en saklig og interessant debatt. Men i Oslo stiller saken seg annerledes. Der gjør en gruppe med sterke nazisimpatier et iherdig forsøk på å gi det utseende av at Hamsun-renessansen er begynnelsen på en rehabilitering av nazisten Hamsun og de andre landssvikerne.

Vi får høre de gamle frasene om at smålige og hevnjerrige jøssinger knuste geniet Hamsun etter verste Jantelov-oppskrift, men at Hamsun-renessansen viser at stadig flere nordmenn innser hvilken forbrytelse som ble begått mot den store dikteren, og at denne uretten karakteriserer hele landssvikoppgjøret og dommen over nazismen.

Dette fremstøtet er et ledd i en nøye planlagt kampanje. I løpet av de neste månedene kommer det for eksempel flere bøker som tar sikte på å renske norske nazister. De konkluderer med at den lovlig valgte regjeringen var ikke hadde et folkerettslig grunnlag til å fortsette kampen mot okkupantene, og at det var okkupantenes håndlangere som tok best vare på norske interesser.

Det samme hevdet quislingmi-

nistrene under landssvikoppgjøret. Blant annet påsto de at toppledelsen i «Nasjonal Samling» hadde vært motstandere av at tyskerne brente og tvangsevakuerte Finnmark. Og i en viss grad greidde de å velte ansvaret for denne barbariske masseødeleggelsen over på tyskernes general Rendulic.

Men i dag vet vi bedre. For en tid tilbake fant forskere et hemmeligstemplett dokument i Riksarkivet, en protokoll fra quislingregjeringens møte 26. september 1944. På dette møtet én måned før Terboven ga ordre til den brente jordtaktikk, gikk quislingene inn for en systematisk rase- ring av Finnmark for å hindre at Londonregjeringen etablerte seg der. Med andre ord: De norske nazistene var pådrivere for å ødelegge den nordligste delen av landet vart.

Idagboken sin skrev quislingstatsråden Jonas Lie etter dette møtet at det spilte ingen rolle om Finnmark ble brent ned «for det var jo ingen bygning av kulturell interesse i området». Den opprinnelige evakueringsplanen hans var basert på det han kalte raserenhet. Først skulle NS-medlemmer og nazimedløpere transporteres sørover, deretter nordmenn med «rent blod». Helst sa han at «samer og sinnssyke» ble etterlatt. Han gjorde det klinkende klart at det ikke interesserte ham om de sultet og frøs i hjel eller ble overlatt til «bolsjevikene».

Det er et pust av den totale rasethet, en manifestasjon av nøye overlagt landssvik.

«Vi styrte landet godt!» står det i en overskrift over fem spalter på førstesiden av NS-avisen, Folk og Land, nr. 1 1988.

Med sitt misbruk av Hamsun-renessansen og grove forsøk på historieforfalskning åpner nazistene gamle sår, og truer en fornuftig brobygging.

Albert Henrik Mohn